

Ayrshiresonnitkin kasvavat suuriin teuraspainoihin

Arto Huuskonen, Janne Kiljala ja Erkki Joki-Tokola, MTT

Maidontuotantoon tarvittavien nautaeläinten kokonaismäärä supistuu jatkuvasti. Niinpä kotimainen naudanlihantuotanto voidaan säilyttää kulutusta vastaavana vain nostamalla eläinten teuraspainoja ja lisäämällä emolehmien määrää. MTT:ssä havaittiin, että myös maitorotuiset lihanaudat voivat saavuttaa suuria teuraspainoja ilman ruhojen rasvoittumista.

Lihanautoja voidaan kasvattaa tavoiteltuun teuraspainoon useilla erilaisilla rehuyhdistelmillä. Rehujen valinnassa on tärkeää se, minkälainen väki- ja karkearehun keskinäinen suhde eli väkirehutaso on. Rehuvilja on suhteellisen edullista, mikä houkuttelee lisäämään väkirehun käyttöä lihanautojen ruokinnassa. Käytännössä ruokinta määräytyy rehujen hinnan ja peltojen sadon perusteella.

Tuoreet taloustutkimukset ovat osoittaneet, että alhainen markkinahinta tekee viljasta Suomessakin yhä houkuttelevamman nautakarjan rehun. Nurmi on satoisaa, mutta yhden rehuyksikön tuotanto on kalliimpaa kuin ostoviljan rehuyksikön tuotanto. Poikkeuksen tekee laidunrehu. Rehujen hintasuhteet ovat osin keinotekoiset, mikä vaikeuttaa tuottajien päätöksentekoa ruokintatyyppin valinnassa.

Näin ruokintakokeet toteutettiin

MTT:n Pohjois-Pohjanmaan tutkimusasemalla Ruukissa selvitetään, miten väkirehuruokinnan voimakkuus vaikuttaa lihanautojen loppukasvatuksessa. Tutkimuksessa naudat kasvatetaan totuttua suurempiin teuraspainoihin. Kokeilla halutaan selvittää erilaisten väkirehutasojen vaikutusta tuotannon taloudelliseen kannattavuuteen, eläinten kasvuun, rehun syöntiin ja ruhojen teuraslaatuun. Tässä artikkelissa esitellään ensimmäisestä ruokintakokeesta saatuja tuotantotuloksia.

Ayrshirelihanautoja ruokittiin kolmella eri väkirehutasolla. Ne saivat joko 30, 50 tai 70 % päivittäisestä kuiva-ainesyönnistään väkirehuna. Jokaisella väkirehutasolla kasvatettiin 10 sonnia. Ruokintakoe alkoi, kun eläimet olivat kuuden kuukauden iässä ja jatkui teurastukseen saakka. Tavoitteena oli, että teuraat painavat 340–350 kg.

Kokeessa oli käytössä seosrehuruokinta. Sonnit saivat karkearehuna nurmisäilörehua, jonka D-arvo oli 67, raakavalkuaispitoisuus 15,6 %, NDF-pitoisuus 54,1 % ja rehuyksikköarvo 0,91 ry/kg ka. Väkirehuna käytettiin litistettyä ohraa. Puolet sonneista sai väkirehuna pelkkää ohraa; toinen puoli sai lisäksi valkuaistäydennyksen rypsilisän muodossa. Rypsilisäys ei vaikuttanut merkittävästi tuotantotuloksiin, joten tässä kirjoituksessa käsitellään kokeen tuloksia ainoastaan eri väkirehutasojen osalta.

Väkirehun lisääminen nopeutti kasvua

Sonnien elopaino oli ruokintakokeen alkaessa keskimäärin 275 kg. Kokeen päättyessä ne painoivat keskimäärin 662 kg. Sonnien nettokasvu oli kokeen aikana keskimäärin 652 g päivässä. Koko kasvatusajalle, eli kahden viikon iästä teurastukseen, laskettu nettokasvu oli puolestaan 618 g päivässä. Kasvu oli nopeinta eniten väkirehua saaneilla eläimillä. Dieetin väkirehuprosentin pienentäminen hidasti kasvunopeutta ja pidensi kasvatusaikaa.

Eläinten teuraspaino oli keskimäärin 347 kg, joka on ayrshirerodulle varsin paljon. Ruhojen lihakkuus parani hieman väkirehun osuutta lisäämällä, mutta erot olivat kuitenkin hyvin pieniä. Ayrhiresonnien lihakkuutta ei pystyttyä ruokinnalla saamaan liharotuisten eläinten tasolle.

Korkeasta teuraspainosta huolimatta ruhojen rasvoittuminen ei muodostunut ongelmaksi. Ruhot olivat ohut- tai keskirasvaisia. Niiden EUROP-luokat olivat 2 ja 3. Ainoastaan kaksi sonnia sijoittui luokkaan 4, mikä tarkoittaa rasvaista. Toinen näistä sonneista oli ruokittu 30 ja toinen 50 %:n väkirehutasolla. Ruokinnassa käytetty väkirehutaso ei näin ollen tässä kokeessa vaikuttanut ruhojen rasvoittumiseen. Kokeen tulosten perusteella myös ayrshirerotuisia sonneja pystytään kasvattamaan totuttua suurempiin teuraspainoihin ilman merkittävää ruhojen rasvoittumista.

Väkirehutasojen vaikutuksesta sonnien kasvuun ei voida tehdä tämän ensimmäisen kokeen perusteella vielä lopullisia johtopäätöksiä. Alustavat tulokset toisista kokeista näyttävät nimittäin olevan jossain määrin ristiriitaisia tässä artikkelissa esitetyjen kasvutulosten kanssa. Tarkempia tuloksia eri väkirehutasojen ja väkirehun koostumuksen vaikutuksista lihanautojen loppukasvatuksessa saadaan koko koesarjan tulosten valmistuessa vuoden 2004 aikana.

Lisätietoja: arto.huuskonen@mtt.fi
puh. (08) 2708 4504

Eri väkirehumäärillä ruokittujen sonnien kasvu, rehun kulutus ja teurastulokset.

	Väkirehun osuus seoksessa, %		
	30	50	70
Rehuseoksen energiapitoisuus - ry/kg ka	0,98	1,03	1,06
Rehun syönti, kg ka/päivä	6,25	4,74	2,69
- säilörehu	2,62	4,59	6,20
- väkirehu	8,88	9,32	8,89
- yhteensä			
Nettokasvu, g/päivä			
- kokeen aikana	576	651	722
- 2 viikon ikä-teurastus	570	618	653
Kasvatusaika, kk	18,5	17,5	16,5
Teurastulokset			
- teuraspaino, kg	338	347	350
- teurasprosentti	52,1	52,2	53,2
- lihakkuus ¹⁾	4,4 (O-)	4,9 (O)	5,1 (O)
- rasvaisuus ²⁾	2,7	3,0	2,7
¹⁾ EUROP-laatuluokitus, jossa O- ja O = kohtalainen lihakkuus ²⁾ EUROP-rasvaisuusasteet, jossa 2 = ohutrasvainen, 3 = keskirasvainen			